

Protokół ze spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy „Las Synergii – społeczny model gospodarki leśnej”

Data: 14 czerwca 2024

Miejsce: Świetlica Wiejska w Kołbaczu, ul. Szarych Mnichów 8, 74-106 Kołbacz

Godzina: 10:00 - 15:00

Prowadzący spotkanie: Daniel Mróz

1. Powitanie i wprowadzenie

Daniel Mróz rozpoczął spotkanie, przedstawiając jego cel i zasady przebiegu spotkania. Jarosław Staniszewski Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie przywitał wszystkich uczestników spotkania, dziękując im za ich przybycie oraz życzył obecnym owocnych dyskusji.

2. Prezentacje zgłoszone przed spotkaniem

2.1. Prezentacja Krzysztofa Ziarnka (Instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody i naukowcy)

Krzysztof Ziarnek przedstawił walory przyrodnicze Puszczy Bukowej, koncentrując się na buczynach, ich znaczeniu w skali europejskiej oraz zachowanych gatunkach roślin.

2.2. Prezentacja Grażyny Domian (Lokalne organizacje społeczne i przyrodnicze)

Grażyna Domian omówiła stan dotychczasowej wiedzy na temat fauny i mykobioty Wzgórz Bukowych. Przedstawiła dane o liczebności gatunków bezkręgowców, ptaków, porostów i grzybów, zwracając uwagę na gatunki, które wymarły lub wycofały się z terenu Puszczy Bukowej pod wpływem zmian środowiskowych oraz nadal tu obecne relikty lasów puszczańskich. Podsumowała, że stwierdzenie tak dużej liczby gatunków grzybów uznanych za wskaźnikowe wartości przyrodniczej europejskich lasów bukowych, a także licznych gatunków chronionych, zagrożonych i rzadko spotykanych flory, fauny, lichenobioty i mykobioty, w tym reliktowych gatunków puszczańskich, dowodzi naturalności i odwiecznej ciągłości trwania tutejszych lasów stanowiących chronione siedliska przyrodnicze.

2.3. Prezentacja Daniela Pogorzałego (Nadleśnictwo Gryfino)

Daniel Pogorzały przedstawił działalność Nadleśnictwa Gryfino, jego obowiązki i wyzwania związane z zarządzaniem Puszczą Bukową. Podkreślił rolę nadleśnictwa w zrównoważonym gospodarowaniu lasami.

2.4. Prezentacja Pawła Herbuta (Lokalne organizacje społeczne i przyrodnicze)

Paweł Herbut przedstawił genezę spotkania oraz podkreślił konieczność ochrony wyjątkowego lasu, jakim jest Puszcza Bukowa. Podczas prezentacji przedstawił powody narastającego konfliktu wokół terenów Puszczy Bukowej.

3. Przerwa

4. Dodatkowe prezentacje i wystąpienia zgłoszone podczas spotkania

4.1 Wystąpienie Henryka Jerzyka (Lokalne samorządy)

Henryk Jerzyk przedstawił stanowisko reprezentowanego przez siebie samorządu na temat ochrony i gospodarki w Puszczy Bukowej podkreślając, że gospodarka prowadzona przez nadleśnictwa gospodarujące na terenach Puszczy Bukowej powinna być zrównoważona.

4.2 Prezentacja Marleny Baranowskiej (Instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody i naukowcy)

Marlena Baranowska przekazała informacje o kilku aktach prawnych związanych z ochroną przyrody, podkreślając ich rolę w łagodzeniu zmian klimatycznych. Przedstawiła referat na temat zagospodarowania lasów w ujęciu rzeczywistości i oczekiwań na przykładzie relacji społeczeństwa i leśników w Puszczy Bukowej.

4.3 Wystąpienie Przemysława Słowika (Lokalne samorządy)

Przemysław Słowik przedstawił koncepcję objęcia Puszczy Bukowej ochroną w postaci utworzenia na jej terenie parku narodowego.

4.4 Wystąpienie Igora Szakowskiego (Instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody i naukowcy)

Igor Szakowski przedstawił swoją otwartość (wynikającą również z jego funkcji zawodowej) dla wszystkich osób chcących dyskutować o parkach krajobrazowych w tym szczególnie o Puszczy Bukowej. Podkreślił również, że aktualna sytuacja wymaga równoważenia różnych zdań i opinii, aby osiągnąć dobry konsensus w ramach dyskusji o Puszczy Bukowej.

5. Dyskusja

Po prezentacjach odbyła się dyskusja, w której uczestnicy mogli zadawać pytania prelegentom oraz wyrażać swoje opinie i propozycje dotyczące zarządzania Puszczą Bukową.

Przebieg dyskusji:

- Paweł Herbut (Lokalne organizacje społeczne i przyrodnicze)— odniósł się do informacji przekazanych podczas wystąpienia Marleny Baranowskiej w kwestii odmowy udziału w ankietyzacji. Podkreślił, że nie ma zaufania do zawodu leśnika, lecz ma zaufanie do leśników, z którymi współpracuje. Stwierdził również, że nie koniecznie ktoś, kto ma inne zdanie niż leśnicy, musi mieć braki w edukacji związanej z gospodarką leśną i nie podziela on zdania, że braki te należy uzupełniać na drodze edukacji formalnej. Dodał również że wg niego las, który jest lepiej zachowany przyrodniczo, jest lasem ciekawszym dla każdego, kto go odwiedza, a szczególnie powinny rozumieć to osoby będące przyrodnikami. Między innymi przedstawił również niektóre konsekwencje prowadzenia intensywnej gospodarki leśnej na terenie Puszczy Bukowej uzasadniając, że negatywnie wpływają one na wygląd lasu i komfort przebywania turystów na tym obszarze. Powiązał to z opinią, że traci na tym także samorząd i społeczność lokalna, gdyż obniża to atrakcyjność terenów pod względem zagospodarowania turystycznego i zysków z tym związanych, w szczególności w odniesieniu do sąsiedztwa 400-tysięcznej aglomeracji miejskiej Szczecina.
- Tomasz Namieciński (Mieszkaniec Szczecina i okolic) — wyraził opinie mieszkańców gminy na temat utworzenia parku narodowego na terenie Puszczy Bukowej. Wyraził on obawy dotyczące ograniczeń dla lokalnych mieszkańców wynikających z utworzenia parku narodowego. Zgłosił on również chęć uczestnictwa w Zespole, który byłby powołany w przypadku tworzenia parku narodowego.
- Przemysław Słowik (Lokalne samorządy) — zadał pytanie dotyczące prezentacji Marleny Baranowskiej — Co się kryje pod opisem w prezentacji: “osoby związane z leśnictwem”? Otrzymał on odpowiedź: że są to osoby, które kształcą się w tym kierunku, lub pracują w zawodzie leśnika, lub pozyskania drewna.
- Marlena Baranowska (Instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody i naukowcy) — wyjaśniła, że po przeglądzie podręczników szkolnych stwierdziła, że przedstawienie wizerunku leśnika i informacji o jego zawodzie w tym gospodarce leśnej jest niewystarczająca. Podkreśliła, że wszyscy mamy podobny cel — zachowania trwałości ekosystemów leśnych, choć każdy z nas widzi sposób realizacji ten cel w inny sposób oraz podkreśliła, że należy zapoznać się z całym niezbędnym ustawodawstwem, aby widzieć, jaka forma ochrony wiąże się z określonymi ograniczeniami w funkcjonowaniu lokalnych społeczności.
- Prowadzący podkreślił, że jednym z celów działania Zespołu nie jest przygotowanie jednej rekomendacji, lecz zebranie wszystkich uwag i pomysłów na model zarządzania Puszczy Bukowej.
- Wiesław Romanowicz (Przemysł drzewny i wykonawcy usług leśnych) — zadał pytanie dotyczące prawa do reprezentacji społecznej przez Klub Kniejołaza, pytając o liczebność poparcia dla klubu. Podkreślił on również, że

zdanie społeczeństwa na temat formy zagospodarowania a szczególnie zwiększenia ochrony Puszczy Bukowej, które on sam zna (oraz jak wynikało z wcześniejszego wystąpienia Henryka Jerzyka) jest odmienne niż Klubu Kniejołaza. Stwierdził również, że Puszcza Bukowa nie jest jego zdaniem lasem pierwotnym. Zadał również pytanie dotyczące prezentacji Grażyny Domian, dotyczące sposobu liczenia ilości bocianich gniazd twierdząc, że w gminach, które on zna, ilość gniazd jest znacznie większa, niż została podana w prezentacji. Wyraził on również swoje obawy dotyczące powstania parku narodowego na terenie Puszczy Bukowej. Zauważył, że działania leśników w zakresie gospodarki na terenie puszczy nie są idealne, jednak nie ma aktualnie lepszej alternatywy.

- Anna Bielecka (Mieszkaniec Szczecina i okolic) — stwierdziła, że ankieta, na podstawie której powstała prezentacja Marleny Baranowskiej, dotarła do niej i została przez nią wypełniona, jednak pytania w ankiecie uniemożliwiały odpowiedzi całego klubu (mieszkańcy i wsi i miast itd.) Podkreśliła, że im większa reprezentacja osób mieszkających w różnych miejscach puszczy mogłaby wpłynąć na wynik ankiety.
- Artur Furdyna (Lokalne organizacje społeczne i przyrodnicze) — podkreślił, konieczność dyskusji w Zespole o korzyściach, jakie może odnieść społeczność lokalna wynikających z ochrony Puszczy Bukowej. Zauważył, że często w rozmowach o ochronie przyrody brakuje rozmowy o korzyściach dla lokalnych mieszkańców, z rozwoju turystyki co powinno być również przedmiotem prac Zespołu.
- Paweł Herbut (Lokalne organizacje społeczne i przyrodnicze) — odniósł się do wypowiedzi Wiesława Romanowicza w zakresie prawa do reprezentacji przez Klub Kniejołaza zdania społeczeństwa stwierdzając, że Klub Kniejołaza reprezentuje zdanie swoich członków i członków. Podkreślił również, że Klub nie twierdzi, iż na terenie Puszczy Bukowej powinien powstać park narodowy, lecz jako organizacja uważają, że należy zwiększyć ochronę puszczy. Zaznaczył również, że Klub Kniejołaza jest tylko jednym z wielu ruchów i organizacji domagających się wyłączenia Puszczy Bukowej z wycinki. - że są ruchy miejskie, sportowe i inne, które popierają tę ideę.
- Przemysław Słowik (Lokalne samorządy) — stwierdził, że duża część społeczeństwa w Polsce chce utworzenia nowych parków narodowych. Organizacja, którą on reprezentuje uważa, że część puszczy powinna być użytkowana, ale również zdecydowanie podkreślił, że część puszczy powinna podlegać zwiększonej ochronie w formie parku narodowego. Podkreślił konieczność znalezienia kompromisów, bo gospodarka leśna jest również potrzebna.
- Andrzej Tryba (Przemysł drzewny i wykonawcy usług leśnych) — stwierdził zmiany w zakresie zwiększenia ochrony przyrody podczas wykonywania prac leśnych, które zaszły w ciągu kilkunastu lat. Podkreślił, bardzo trudną sytuację materialną pracowników związanych z branżą usług leśnych, która wynika z wprowadzenia moratorium w Puszczy Bukowej. Zauważył również, że

powinno się oprócz działań ochronnych zauważyć problemy związane z mniejszą ilością nasion (często całkowitym zanikiem tworzenia nasion) w starzejących się drzewostanach bukowych. Podkreślił, że nadleśnictwa muszą prowadzić gospodarkę leśną, aby mogła zatrudniać zakłady usług leśnych. Potrzebny jest kompromis, aby każda ze stron mogła zrealizować swoje cele.

- Helena Freino (Lokalne organizacje społeczne i przyrodnicze) — stwierdziła, że dyskusja o parku narodowym trwa już od dziesięcioleci, jednak względy finansowe zadecydowały o utworzeniu parku krajobrazowego na terenie puszczy. Podkreśliła aspekt zachowania reliktyw lasów puszczańskich w Puszczy Bukowej, aby uwypuklić jej wartość i unikatowość na tle innych kompleksów leśnych w Polsce, w tym lasów bukowych. Zauważyła, że mieszkańcy mogą nie do końca zdawać sobie sprawę, jaki skarb przyrody znajduje się na terenie lub w pobliżu ich miejsca zamieszkania, tymczasem powinni być z tego dumni. Wskazała, że jest to szansa na rozwój turystyki kwalifikowanej, skierowanej do koneserów dzikiej przyrody, którzy poszukują takich atrakcji i są gotowi przyjechać z daleka, nawet z innych krajów czy kontynentów, aby móc zobaczyć prawdziwy las o cechach puszczańskich. Taki rozwój turystyki przyniesie wymierne korzyści ekonomiczne, a także będzie świetną promocją regionu.
- Grażyna Domian (Lokalne organizacje społeczne i przyrodnicze) — odniosła się do wcześniejszych wypowiedzi, zwracając uwagę, że środowiskiem przyrodniczym na terenie puszczy dzieje się źle. Wyjaśniła, że badania były prowadzone metodą bezpośrednich liczeń, z których wynikało, że w 2023 r. w SzPK "Puszcza Bukowa" i jego otulinie były zajęte tylko 4 bocianie gniazda, z których wyprowadzone zostały tylko 4 młode boćki. Poprosiła Wiesława Romanowicza o podzielenie się informacjami na temat gniazd bociana białego.
- Tomasz Namieciński (Mieszkaniec Szczecina i okolic) — poruszył kwestie konsultacji społecznych, które zostały przeprowadzone w miejscowościach będących w otulinie parku krajobrazowego, odnosząc się do wypowiedzi Przemysława Słowika, o ogólnopolskim poparciu społecznym dla idei tworzenia nowych parków narodowych podkreślając, że głos lokalnej społeczności powinien w takich kwestiach przeważać.
- Piotr Cielecki (Lokalne samorządy) — zadał formalne pytanie o cel i końcowy efekt prac Zespołu. Zwrócił uwagę, że wprowadzając jakiegokolwiek formy ochrony przyrody unormowanej prawnie, musimy zaakceptować, że nie możemy stosować prawa częściowo. Podkreślił, że w dotychczasowej dyskusji zarysowują się dwie opcje. Pierwsza opcja: potrzebny jest kompromis, aby ratować Puszcę Bukową, wprowadzając różne mniej restrykcyjne formy ochrony, które da się pogodzić z gospodarką leśną, oraz druga opcja: wprowadźmy park narodowy na terenie puszczy. Podkreślił również, że wprowadzenie parku narodowego na terenie puszczy wiąże się z szeregiem przepisów prawa, których nie można realizować częściowo tylko w całości. Zauważył również, że aktualnie park krajobrazowy narzuca już duże ograniczenia w zakresie miejscowych planów zabudowy, oraz ogranicza

swobodę działalności gospodarczej. Poprosił o wyjaśnienie celu, nad jakim pracuje Zespół.

- Prowadzący wyjaśnił, że Zespół jest ciałem doradczym dyrektora RDLP Szczecin, którego celem jest zebranie wszystkich idei wyrażanych przez społeczeństwo przez członków Zespołu, na model zarządzania Puszczy Bukowej oraz o ile to możliwe rekomendacje najlepszy z pomysłów zgłoszonych przez Zespół. Nie musi to być jedna idea, lecz może być to szereg różnych pomysłów.
- Witold Daniłkiewicz (Lokalne organizacje społeczne i przyrodnicze) - poprosił o uściślenie celu prac Zespołu, który wynika z regulaminu Zespołu, który został udostępniony przed spotkaniem, a dotyczy on kwestii doradzania dyrektorowi RDLP Szczecin wytycznych w zakresie lasów o zwiększonej funkcji społecznej na terenach Lasów Państwowych. Podkreślił również, że w świetle tych zapisów dotychczasowy przebieg spotkania jest niezwiązany z celem Zespołu.
- Prowadzący odpowiedział, że w aktualnym momencie spotkania w ramach dyskusji zbierane są wszystkie uwagi i informacje od uczestników spotkania.
- Przemysław Słowik (Lokalne samorządy) — stwierdził, że park narodowy, to najwyższa forma ochrony przyrody, w której Polsce przepisy trzeba w pełni stosować.
- Agnieszka Szlauer-Łukaszewska (Instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody i naukowcy) - zauważyła, że jej zdaniem spotkaliśmy się nie po to, aby rozmawiać o wprowadzeniu parku narodowego na terenie Puszczy Bukowej, ponieważ jest, to w dzisiejszych czasach proces bardzo rozbudowany w zakresie konsultacji społecznych, lecz rozmawiamy o terenach, na których rośnie las zarządzany przez Lasy Państwowe i podlega ochronie. Podkreśliła, że na tych terenach wprowadzono zakaz usuwania najcenniejszych drzew w wieku powyżej 80 lat. Zauważyła, że w jej ocenie celem spotkania jest rozmowa jak pogodzić strony w dyskusji, aby puszcza dobrze funkcjonowała m.in. o przebudowę drzewostanów. Stwierdziła, że rozumie obawy społeczne związane z teoretycznym wprowadzeniem parku narodowego. Podkreśliła, że różne formy ochrony Puszczy Bukowej mogą przyczynić się do rozwoju i korzyści dla lokalnej społeczności oraz jeśli uda się stworzyć Park Narodowy na Międzyodrzu może przyczynić się to również do rozwoju infrastruktury turystycznej na terenie Puszczy Bukowej.
- Norbert Dowejko (Przemysł drzewny i wykonawcy usług leśnych) — zauważył, że podstawowym dochodem Lasów Państwowych jest sprzedaż drewna. Środki ze sprzedaży drewna dają Lasom Państwowym możliwość zatrudniania lokalnej społeczności oraz pozwala chronić przyrodę. Stwierdził, że nie da się w codziennym życiu funkcjonować bez drewna, a gospodarka prowadzona przez Lasy Państwowe jest na bardzo wysokim poziomie. Podkreślił, że oczywiście potrzebna jest ochrona przyrody, lecz nie możemy traktować kwestii Puszczy Bukowej, tylko w dwóch skrajnych perspektywach:

wprowadzenia pełnej ochrony niepozwalającej na gospodarkę leśną oraz gospodarki na całym terenie całej Puszczy Bukowej.

- Paweł Ziolo (Instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody i naukowcy) — przedstawił perspektywę poruszanych podczas spotkania kwestii z punktu widzenia lokalnego mieszkańca. Stwierdził, że aktualna Puszcza Bukowa została ukształtowana na podstawie działań gospodarki leśnej. Zauważył również na terenie Puszczy Bukowej, są prowadzone również unikalne badania naukowe. Podkreślił, że emocje związane z odbiorem gospodarki i stanu lasu mogą być różne. Zauważył, że powinniśmy również zwrócić uwagę na kwestie bezpieczeństwa osób przebywających w Puszczy w przypadku pozostawiania starych drzew w puszczy do ich naturalnej śmierci. Podkreślił również, że formy gospodarowania w Puszczy mogą być bardzo różne i potrzebny jest pogodzenie różnych perspektyw w kwestii zagospodarowania Puszczy.

6. Przerwa

W trakcie przerwy pan Marcin Jońca (Mieszkaniec Szczecina i okolic) poprosił o możliwość zajęcia głosu po przerwie. Prowadzący poprosił o przeniesienie wystąpienia pana Marcina Jońca na następne spotkanie Zespołu.

7. Wyjaśnienia dotyczące celów dla Zespołu

Po przerwie, w wyniku pytań zadanych przez uczestników spotkania, Daniel Mróz oraz Jolanta Sojka (RDLP w Szczecinie) wyjaśnił i doprecyzowali cele prac przyszłego Zespołu. Jolanta Sojka wyjaśniła, że część osób, która jest uczestnikami spotkania, jest również zapisana w Zespole Lokalnej Współpracy lasów metropolitalnym wokół miasta Szczecina, zespół ten będzie zajmował się w szczególności lasami o zwiększonej funkcji społecznej we wszystkich lasach wokół miasta Szczecin. Podkreśliła, że prośbą wyrażoną przez Dyrektora RDLP w Szczecinie, podczas przemówienia na początku dzisiejszego spotkania było, aby Zespół, który się uformuje, będąc przedstawicielami różnych organizacji i instytucji oraz lokalnej społeczności, doradził i zaopiniował, wskazał kierunki i oczekiwania w zakresie modelu zarządzania lasami Puszczy Bukowej.

8. Zgłoszenia akcesu przez przyszłych członków Zespołu Lokalnej Współpracy

Po przerwie i wyjaśnieniach odbyło się zebranie akcesów do Zespołu Lokalnej Współpracy „Las Synergii – społeczny model gospodarki leśnej”. Swoje akces zgłosiły osoby, które będą reprezentować różne grupy społeczne i zawodowe w dalszych pracach Zespołu.

9. Podsumowanie i zakończenie

Na zakończenie spotkania Daniel Mróz podziękował wszystkim za udział i zaangażowanie. Podkreślił znaczenie dalszej współpracy i dialogu w celu osiągnięcia konsensusu.

Kontakt do koordynatora:

Daniel Mróz

E-mail: daniel@blizejlasu.pl